

Małgorzata Bańkowska

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu
e-mail: m.bankowska@bu.pwsz.kalisz.pl

[II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wokół Paula Ladewiga i jego *Katechizmu bibliotek*” (Bydgoszcz, 3–4 czerwca 2019 r.)

DOI: <http://dx.doi.org/10.18778/0860-7435.29.11>

W dniach 3–4 czerwca 2019 r. odbyła się na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy konferencja zorganizowana przez Katedrę Informatyki Naukowej i Bibliologii (Zakład Informatyki Naukowej), pod hasłem: „Wokół Paula Ladewiga i jego *Katechizmu bibliotek*”. Jej organizacją zbiegła się ze złotym jubileuszem Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Pomysłodawcą przedsięwzięcia, zainicjowanego w 2017 r.¹, był dr hab. Zdzisław Gębołyś, autor tłumaczenia dzieła P. Ladewiga (2016) oraz znawca jego działalności bibliotekarskiej. Pierwsze zaproszenia skierowano do uczestników w połowie 2018 r., a potwierdzono je oficjalnie w styczniu 2019 roku. Zgodnie z założeniami organizatorów, warunkiem przyjęcia referatu konferencyjnego było powiązanie podejmowanej problematyki z jedną z myśli Paula Ladewiga. Tematykę konferencji wyznaczyły trzy zasadnicze cele: popularyzacja idei bibliotekarskich P. Ladewiga, stworzenie przestrzeni do dyskusji nad rolą bibliotek i bibliotekarzy we współczesnym społeczeństwie oraz poszukiwanie związków między polskim i niemieckim bibliotekarstwem XX wieku (Gębołyś & Wodniak, red., 2019, s. 7). W skład komitetu naukowego konferencji

¹ Konferencja naukowa „Wokół Paula Ladewiga i jego *Katechizmu bibliotek*”, Bydgoszcz, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, 24–25.04.2017 r.

weszli: prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek (Uniwersytet Warszawski), dr hab. Jacek Puchalski (Uniwersytet Warszawski), dr hab. Artur Jazdon (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr hab. Zdzisław Gębolyś (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), dr hab. Maja Wojciechowska (Uniwersytet Gdański), dr Krystyna Hudzik (Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), prof. dr hab. Wiesław Babik (Uniwersytet Jagielloński) oraz dr Jana Onderkova Brožovská (Slezká univerzita, Czechy).

Udział w konferencji zgłosiło 65 naukowców i bibliotekarzy z Polski, Niemiec, Węgier, Litwy, Ukrainy i Czech. W programie konferencji znalazły się 32 wystąpienia (w sześciu sesjach tematycznych), z których wygłoszonych zostało 30. Obrady konferencyjne odbywały się w budynku Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (ul. K. Szymanowskiego 3).

Uczestników powitał dr hab. Z. Gębolyś, który następnie wygłosił referat inauguracyjny konferencji: *Śladami Paula Ladewiga*. Przedstawiona bogata historia życia zawodowego, ilustrowana licznymi fotografiami ukazała postać Ladewiga jako osobowości wszechstronnej i wyprzedzającej swoją epokę.

Kolejne referaty pierwszej sesji, moderowanej przez dr. hab. Jacka Puchalskiego, oscylowały wokół tematyki gromadzenia i konserwacji zbiorów oraz organizacji bibliotek. Dr Krystyna Hudzik w referacie *Gromadzenie zbiorów w czasach transformacji cyfrowej: między informacją a pamięcią* podjęła temat kompletowania zbiorów bibliotek akademickich w dobie cyfryzacji i rozwoju ruchu open access. Z kolei Jana Onderkova Brožovská przedstawiła historię bibliotek publicznych w Czechosłowacji w okresie między dwoma wojnami oraz wpływ polityki na działalność czeskich księżnic. Pierwszą sesję zakończyło wystąpienie dr Agnieszki Bangrowskiej (Uniwersytet Śląski) na temat wykorzystania związków grzybobójczych w dezynfekcji zbiorów (*Wprowadzenie nowych związków pochodnych chinoliny do dezynfekcji kolekcji bibliotecznej i archiwalnej*).

Drugą sesję pierwszego dnia konferencji (prowadzący: dr hab. Maja Wojciechowska) zdominowały zagadnienia związane z funkcjonowaniem bibliotek w czasach współczesnych i międzywojennych. Dr Paweł Marzec (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) wygłosił referat nt. *Serwisy internetowe bibliotek publicznych w województwie kujawsko-pomorskim*, w którym zaprezentował wyniki analizy informatycznej 145 serwisów bibliotek publicznych. Natomiast mgr Ewa Goumissi (Politechnika Wroclawska) w wystąpieniu *Znaczenie kobiet w nauce i kulturze Polski okresu międzywojennego na przykładzie Biblioteki Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie* mówiła o kształceniu bibliotekarzy i działalności naukowej kobiet w latach 1918–1939. Dr Anna Matysek (Uniwersytet Śląski) w referacie *Refleksja nad celem pracy bibliotekarza zainspirowana katechizmem „katedrą widzenia” Paula Ladewiga* zmierzyła się z próbą odpowiedzi

na pytanie, co konstytuuje pozycję zawodową współczesnego pracownika biblioteki i wskazała na główne motywy zaangażowania bibliotekarzy, w tym zadowolenie czytelników, widoczne efekty pracy oraz dobre kierownictwo. Z kolei ms. Attila Juhász i dr hab. Erzsébet Dani (University of Debrecen, Węgry) w wystąpieniu *The evaluation of scientific research and the university promotional system open access, predatory journals and scientometry* omówiły zastosowanie wskaźników parametrycznych w ocenie pracowników naukowych na Węgrzech. Sesję zakończył Krzysztof Henne z firmy Sygnity prezentacją nowoczesnych systemów udostępnienia zbiorów (książkomaty, systemy skanowania)², która stała się podstawą do dyskusji i wymiany doświadczeń na temat narzędzi informatycznych wdrażanych w bibliotekach.

Część popołudniową obrad, moderowaną przez dr. hab. Artura Jazdona, rozpoczęło wystąpienie dr. Piotra Dobrowolskiego (Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie), który wspólnie z mgr Anetą Pajką przygotował przeglądowy referat dotyczący działalności bibliotek wojskowych, począwszy od wieku XIX do czasów współczesnych (*Biblioteki wojskowe w upowszechnianiu nauk społecznych i humanistycznych*). Historyczną tematykę podjęła także dr hab. Henryka Ilgiewicz (Instytut Badań Kultury Litwy w Wilnie) w wystąpieniu *Biblioteki Polskiej Macierzy Szkolnej Ziemi Wschodnich (1919–1939)*. Badaczka przedstawiła działalność kół bibliotecznych działających w okresie międzywojennym na Wileńszczyźnie oraz na terenie województw: białostockiego i nowogrodzkiego. Kreatywne pomysły i inspirujące rozwiązania upowszechniające czytelnictwo w dobie cyfryzacji (koncepcja biblioteki hybrydowej³) omówił mgr Leszek Palus (Miejska Biblioteka Publiczna w Oświęcimiu) w referacie *Miejska Biblioteka Publiczna w Oświęcimiu – zadania i wyzwania*. Natomiast o nowoczesnym zarządzaniu biblioteką na przykładzie rozwiązań przyjętych w Zentralbibliothek w Essen mówił dr Klaus-Peter Böttger (Stadtbibliothek in Essen) w wystąpieniu *Team struktur in der Zentralbibliothek Essen*.

Sesję popołudniową zakończyła dyskusja o przyszłości bibliotek i kierunkach ich rozwoju. Głos zabrali zarówno zwolennicy „tradycyjnego” modelu biblioteki opartego na dostępie do książek i czasopism, jak i zwolennicy technologii informacyjnych oraz przekształcania bibliotek w centra kultury.

W drugim dniu konferencji organizatorzy zaplanowali w godzinach porannych zwiedzanie nowoczesnego gmachu Biblioteki Głównej UKW, oddanego do użytku w 2013 roku. Część naukową przedpołudniowej sesji, prowadzonej przez dr. hab. Z. Gębołyś, rozpoczęła mgr Edyta Kołodziejczyk

² Wystąpienie pt. *Ożywienie nieożywionego. Nowoczesne przeobrażenia zbiorów jako narzędzia skutecznej informacji i usług*.

³ Biblioteki hybrydowe oferują zarówno książki, jak i narzędzia usprawniające poruszanie się w świecie sztucznej inteligencji.

(Biblioteka Politechniki Łódzkiej) referatem *Analiza kultury organizacyjnej Biblioteki Politechniki Łódzkiej*. Odnosząc się do modelu wartości konkurujących, prelegentka postawiła tezę o dominacji w bibliotece postaw ukonstytuowanych przez kulturę rynku. Z kolei wystąpienie dr hab. Erzsébet Dani (University of Debrecen, Węgry) *Is hyperattention an undesirable development of digital space, or, it can be a tool in learning activity* dotyczyło procesów uczenia się w kontekście rozwoju cybermediów. Temat zadań i przyszłości bibliotek publicznych podjął dr Mariusz Balcerek (Książnica Kopernikańska w Toruniu) w wystąpieniu *Cel rozwojowy bibliotek we współczesnym świecie. Na marginesie dewizy z „Katechizmu biblioteki” Paula Ladewiga*. Autor przedstawił pogląd dotyczący dominacji funkcji kulturalnej bibliotek i jej wpływu na marginalizację procesów związanych z udostępnianiem książek. O kształceniu specjalistów z zakresu informacji i bibliotekoznawstwa na Ukrainie mówiła z kolei dr hab. Ganna Okhrimienko (National University of Ostroh Academy, Ukraina) w referacie *The issue to training of specialist for the profession „Informational, Library and Archival Sciences” in Ukraine: current situation and problems*. Ważne dla bibliotekarstwa akademickiego kwestie współpracy pracowników uczelni z działem gromadzenia zbiorów przedstawiły: mgr Agnieszka Kowalczyk i mgr Alicja Potocka (Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej), w referacie *Współpraca bibliotek akademickich z kadrą dydaktyczną uczelni w zakresie gromadzenia zbiorów a przemyślenia Paula Ladewiga*. Tę część zakończyło wystąpienie dr Janiny Kosman (Archiwum Państwowe w Szczecinie) na temat historii biblioteki pruskiego archiwum w Szczecinie – *„Stara biblioteka w cichym gaju”, czyli refleksje Paula Ladewiga, dotyczące bibliotek naukowych (na przykładzie biblioteki pruskiego Archiwum Państwowego w Szczecinie)*.

Druga część sesji przedpołudniowej, moderowana przez prof. dr. hab. W. Babikę, poświęcona została zagadnieniom bibliotek i bibliotekarzy w kontekście międzykulturowym i historycznym. W tej części wyniki analiz badawczych i działań praktycznych przedstawił: dr Libuše Foberová (Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě) – *Library a place for inspiration*, lic. Hanna Gawel (Uniwersytet Jagielloński) – *Biblioteki przyszłości wedle koncepcji Paula Ladewiga*, dr Mariusz Hybiak (Stacja Kultura, Biblioteka Rumia) – *Miejska Biblioteka Publiczna im. Floriana Ceynowy w Rumi*, dr hab. Zdzisław Kropidłowski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) – *Antonio Magliabechi (1633–1714) – jeden z włoskich poprzedników Paula Ladewiga* oraz dr hab. Stanisława Kurek-Kokocińska (Uniwersytet Łódzki), która w referacie *Role bibliotekarza wobec adresatów działań bibliotecznych. Analiza treści publikacji praktyków zawodu XX i XXI w.* odwołała się do myśli Paula Ladewiga oraz wybitnych polskich bibliotekoznawców. Sesję zakończyło wystąpienie

Moniki Król (Elibron, Tychy) na temat elektronicznych systemów zabezpieczania zbiorów⁴.

Ostatnią, poobiednią, sesję konferencji, pod przewodnictwem dr. hab. Jacka Tomaszczyka (Uniwersytet Śląski), rozpoczęła dr Erzsébet Tóth (University of Debrecen, Węgry) wystąpieniem przygotowanym we współpracy z dr. Istvánem Károly'em Bodą (Debrecen Reformed Theological University, Węgry) nt. *Efficient knowledge representation of selected Wikipedia items related to Callimachus' life and works in the three-dimensional space*. Nowoczesne i oryginalne koncepcje kreowania przestrzeni bibliotecznej zaprezentował mgr Roman Wojciechowski (Miejska Biblioteka Publiczna w Sopocie) w multimedialnej prezentacji: *Sopoteka to miejsce dla ludzi – update 2019*. Natomiast dr Katarzyna Wodniak (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) przedstawiła wyniki kilkuletnich badań periodyków dla kobiet w referacie *Biblioteka – książka – czytelnictwo w ujęciu dwutygodnika kobiecego „Moja Przyjaciółka” (1934–1939) ze Żnina*. Dr Małgorzata Bańkowska (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu) w wystąpieniu *Spoleczno-prawne determinanty rozwoju zawodowego pracowników bibliotek w Polsce* wskazała na wpływ regulacji prawnych oraz aktualnych tendencji w kształceniu uniwersyteckim na wizerunek bibliotekarzy.

Wystąpienie dr. hab. Z. Gębołyś, *Paul Ladewig jako bibliotekoznawca*, zakończyło oficjalną część konferencji, po której wywiązała się ożywiona dyskusja na temat kształcenia pracowników bibliotek oraz tworzenia nowych kierunków studiów, tzw. parabibliotekoznawczych. Najwytrwalsi uczestnicy wymieniali poglądy do wczesnych godzin wieczornych.

Na zakończenie dr hab. Z. Gębołyś zapowiedział organizację kolejnej konferencji z cyklu poświęconego Paulowi Ladewigowi, w 2021 roku.

Bibliografia

- Gębołyś, Zdzisław & Wodniak, Katarzyna (red.) (2019). *II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wokół Paula Ladewiga i jego Katechizmu biblioteki”*. Bydgoszcz, 3-4 czerwca 2019 [księga abstraktów]. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.
- Ladewig, Paul (2016). *Katechizm biblioteki*. Tłum. Zdzisław Gębołyś. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

⁴ Referat pt. *Nowoczesne systemy zabezpieczania i ewidencji zbiorów bibliotecznych*.